

Supplerende biologiske undersøkelser av Lunde søndre, Larvik

Sigve Reiso

BioFokus-notat 2012-31

BIO
FOKUS

Ekstrakt

Biofokus har på oppdrag for Rovfuglgruppa i Buskerud, Telemark og Vestfold utført supplerende undersøkelser på naturtypen Lunde søndre i Larvik kommune, Vestfold. Fokus ved undersøkelsen har først og fremst vært på vedboende sopp og lav. Naturtypen er beskrevet på nytt og det er gitt et nytt forslag til avgrensning.

Nøkkelord

Vestfold
Larvik
Naturtyper
Rødlistearter
Sumpskog

Omslag

Sumpskogen på Lunde søndre
Foto: Sigve Reiso

ISSN: 1893-2851

ISBN: 978-82-8209-235-7

BioFokus-notat 2012-31

Tittel

Supplerende biologiske undersøkelser av Lunde søndre, Larvik

Forfattere

Sigve Reiso

Dato

7. november 2012

Antall sider

4 sider

Refereres som

Reiso, S. 2012. Supplerende biologiske undersøkelser av Lunde søndre, Larvik. BioFokus-notat 2012-31. Stiftelsen BioFokus. Oslo.

Publiseringstype

Digitalt dokument (Pdf). Som digitalt dokument inneholder dette notatet "levende" linker.

Oppdragsgivere

Rovfuglgruppa i Buskerud, Telemark og Vestfold

Tilgjengelighet

Dokumentet er offentlig tilgjengelig.
Andre BioFokus rapporter og notater kan lastes ned fra:
<http://lager.biofokus.no/web/Litteratur.htm>

BioFokus: Gaustadallèen 21, 0349 OSLO
E-post: post@biofokus.no Web: www.biofokus.no

Bakgrunn

BioFokus ved Sigve Reiso har på oppdrag fra Rovfuglgruppa i Buskerud, Telemark og Vestfold v/ Odd Frydenlund Steen utført supplerende biologisk kartlegging av naturtypelokaliteten Lunde søndre (BN00046799) beliggende i Lågendalen, 6 km nord for Larvik i Vestfold. Undersøkelsen er foretatt 11.10.2012, der målet med undersøkelsen er å styrke kunnskapsgrunnlaget for naturverdiene på lokaliteten. Fokus ved undersøkelsen har først og fremst vært på dokumentasjon av rødlistede vedboende sopp og lav. Naturtypelokaliteten i dette notatet beskrevet på nytt og det er gitt et nytt forslag til avgrensning. Rune Solvang (Asplan Viak) som befarte området 18.7.2011, takkes spesielt for viktige bidrag til dette notatet.

Oppdatert naturtypebeskrivelse

Lunde S, Gammel barskog, verdi-A (ca. 320 daa)

Mosaikk: Gammel barskog (gammel granskog) 35 %, Rik sumpskog (rikere gransumpskog og kildegranskog) 5 %, Rik edellauvskog (lågurt-bøkeskog) 20 %, Rik blandingsskog i lavlandet (boreonemoral blandingsskog) 40 %.

Flyfoto med forslag til ny avgrensning (rød strek). Gul strek er gammel avgrensning iht. naturbase.

Innledning

Lokaliteten er tidligere beskrevet i fbm med naturtypekartlegging i Larvik kommune som ID (BN00046799), men har vært mangelfullt dokumentert i forhold til sopp og lav spesielt. Naturtypelokaliteten ble derfor befart av Sigve

Reiso (BioFokus) 11.10.2012, og beskrivelse og avgrensning er oppdatert. Lokaliteten er tidligere besøkt og kartlagt i flere omganger, bl.a. av Torgeir.W. Skancke i perioden 2008-2012 ifb. Naturtypekartlegging Tor Erik Brandrud 2007 (NINA) ifbm. MIS, Rune Solvang (Asplan Viak) kort 18.7.2011, samt befart for sopp av Sieglinde Hansen og Per Marstad i Larvik soppforening høsten 2012. Det er spesielt sumpskogen som er undersøkt, og lisidene er i mindre grad undersøkt.

Beliggenhet og naturgrunnlag

Lokaliteten består av et større variert skogsområde vest for Danmark gård og sørvest for gården Lunde søndre i Lågendalen. Lokaliteten inkluderer et større flatt sumpskogsparti sentralt med omkringliggende hhv. østvendte og vestvendte lisider. Marine sedimenter preger dalbunnen, i nord et større myrareal. Lisidene er grunne med mye berg i dagen. Stedvis inngår tynne lag med løsmasser, både grov blokkmark og mer finkornet materiale. Berggrunnen i området består av monzonitt, som er en nefelinførende larvikitt? (www.ngu.no).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper

Lokaliteten er mosaikkartet med flere naturtyper representert. Gammel fattig gransumpskog dominerer de flatene arealene og er satt som hovednaturtype. Foruten gran, finnes betydelig innslag av svartor og bjørk, og lengst i nord er det en del furu i form av furumyrskog. Sumpskogsarealene har jevnt over høy vannstand, med bl.a. åpne vannspeil i rotvelter. Torvmoser dominerer med varierende innslag av karplanter som sølvbunke, bukkeblad, skogburkne, skogsnelle, myrmaure, stjernestarr, myrfiol og blåtopp. Flekkvis inngår også rikere sumpskogspartier, spesielt langs bekker/kanaler med innslag av mannasøtgras, myrkongle, myrhatt, springfrø, gulldusk, vendelrot, bekkeblom, mannasøtgras, skogsivaks og klourt. Langs kantene mot lisidene og på tørre areal i sumpskogen finnes overganger mot rik lågurtgranskog med bl.a. skogsvingel, blåbærgranskog og storbregnegranskog med skogburkne og geit-/sautelg.

Skogen på forsumpet mark er nokså ensaldret og stedvis i oppløsningsfase, men har god foryngelse i glenner. Død ved forekommer i spesielt store mengder i sørlige halvdel av sumpen der skogen er storvokst og produktiv. Granskogen er her nokså ensaldret og i større partier i oppløsningsfase, men det er god foryngelse i glenner. Spesielt grove trær er representert ved enkelte gran på opp mot 220 cm og bjørk på 155 cm i omkrets. Død ved forekommer både som læger, gadd og høystubber. Mest av gran, men også noe av andre representerte treslag. Ferske til midlere nedbrytningsstadier dominerer, men godt nedbrutte stokker finnes også. Av andre spesielle nøkkelelementer kan en hul svartor nevnes. Mot nord blir skogen mer småvokst og dødvedmengden avtar, men her finnes kanskje den eldste skogen i form av småvokste «sturere».

I lia øst for sumpskogen står skog som best kan karakteriseres som rik blandingsskog i lavlandet (boreonemoral blandingsskog) med bl.a. gran, furu,

bjørk, osp, bøk, hassel, spisslønn og eik i blanding. Her dominerer rik lågurtvegetasjon med bl.a. mye myske, blåveis og skogsvingel. I lisiden vest for sumpskogen inngår også et større parti med rik edelløvskog (lågurt bøkeskog), der bøk dominerer tresjiktet. Død ved forekommer også vanlig i lisidene, men i mindre tettheter enn i sumpskogen. Også her dominer gran som død ved, men stedvis også en del osp. Alle nedbrytningsstadier er representert. Spesielt grove trær finnes enkeltvis, bl.a. en eik på 320 cm i omkrets.

Artsmangfold

Det er registrert flere rødlistearter tilknyttet gammel skog og død ved på lokaliteten. Hønsehauk (NT) og tretåspett er tidligere dokumentert hekkende i området. Tretåspett er en etter hvert blitt en sjelden hekkefugl i lavereliggende områder. Tilknyttet død granved er arter som svartonekjuke *Phellinus nigrolimitatus* (NT) (nokså vanlig), granrustkjuke *Phellinus ferrugineofuscus*, duftskinn *Cystostereum murrayii* (NT), bølgekjuke *Spongiporus undosus* (VU) (2 stokker) og *Skeletocutis brevispora* (VU) registrert. De to sistnevnte er typiske for dødvedrike og produktive lavlandsgranskoger. Duftskinn hører derimot til et element av arter som er typiske for saktevoksende fjellskog, men der sumpskoger i lavlandet med gammel sturende og saktevoksende granskog kan også inneha arten. På dødt løvvirke er begerfingersopp *Artomyces pyxidatus* (osp), fagerkjuke *Ceriporia excelsa* (NT) (lønn) og hasselkjuke (NT) (hassel) registrert. På stammen av enkelte grove graner i utkanten av sumpskogen ble laven gammelgranlav dokumentert. Barlind (VU) er også registrert på kollen NØ for sumparealene. Potensialet for flere krevende gammelskogsarter er stort, spesielt tilknyttet død ved av gran. Også i forhold til insekter er kombinasjonen død ved og sumpskog i lavlandet interessant og kan gi grunnlag for et rikt mangfold med sjeldne arter.

Bruk, tilstand og påvirkning

Lokaliteten domineres av eldre skog som er lite berørt av nyere hogstinngrep. Noe yngre skog er inkludert av arronderingsmessige årsaker øst for sumpskogen hhv. langs en ryddet kraftledningsgate og sentralt ned lia øst for denne. Ungskogen i lia har stor treslagsblanding og er også vurdert til å ha stort restaureringspotensial. Det går et par bekker gjennom området, trolig er hele eller deler av disse tidligere opparbeidede grøfter.

Verdivurdering

Avgrenset område omfatter et relativt stort og variert gammelskogsområde med stor tetthet av død ved og er påvist leveområde for flere rødlistearter. Potensialet for flere krevende gammelskogsarter er stort. Store velutviklede gammelskogsareal i lavlandet, og da spesielt sumpskog, er svært sjeldent forekommende både i regional og nasjonal målestokk. Lokaliteten innehar også fragmenter av rik sumpskog, bl.a. med de rødlistede undernaturlypene rikere gransumpskog (EN) og kildegranskog (VU) representert. Området verdsettes derfor uten tvil som svært viktig A.

Skjøtsel og hensyn

Fri utvikling av skogen, samt opprettholde dagens vannhusholdning i sumpen.

Konklusjon

Undersøkelsene utført høsten 2012 bekrefter at skogen på Lunde søndre er av høy verdi. Funnene av flere rødlistede vedboende sopp (inkl. to sårbare (VU) arter) indikerer både høy verdi i seg selv, men også et godt potensial for flere krevende sopper. Bare en brøkdel av den store dødvedmengden i området er undersøkt, og nøyere registreringer vil mest sannsynlig avdekke flere rødlistede arter. Som nevnt er store velutviklede gammelskogsareal i lavlandet, og da spesielt sumpskog (inkl. rik sumpskog), svært sjeldent forekommende både i regional og nasjonal målestokk. Skogtypen er derfor spesielt verdifull også som naturtype og av en slik størrelse og arrondering at den bør vurderes gjennom ordningen om frivillig vern. I vernesammenheng bør også tilgrensende eldre skog mot veien øst for naturtypeavgrensingen vurderes. Her står nokså tett ensjiktet granskog i sen optimalfase på svært produktiv mark. Skogen har få gammelskogsstrukturer pr. i dag, men det er innslag av forsumpet mark med svartor og begynnende dødveddannelse. Også skogen på Barlindåsen i SV kan inneha gammelskogsverdier som tilsier at det bør vurderes inkludert i et evt. forslag om frivillig vern.

Godt nedbrutte læger av gran i skrent øst for sumpskogen. Foto: Sigve Reiso

Fattig sumpparti med mye død ved og foryngelse i glenner. Foto: Sigve Reiso

Rikere sumpparti langs bekk. Foto: Rune Solvang.

Bøkedominert skog i kant av sumpskog. Foto: Rune Solvang.

Fattig furumyrskog nord i området. Foto: Rune Solvang.

BioFokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. BioFokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. BioFokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. BioFokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir to digitale rapportserier som heter BioFokus-rapport og BioFokus notat,
<http://www.biofokus.no/Publikasjoner/publikasjoner.htm>